

24. İLAHİYAT VE İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTELERİ DEKANLAR TOPLANTISI

SONUÇ BİLDİRGESİ

“24. İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri Dekanlar Toplantısı” Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir BOZDAĞ, Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Bülent TUFENKÇİ, Diyanet İşleri Başkanı Sayın Prof. Dr. Ali ERBAŞ, Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekili Sayın Prof. Dr. Rahmi ER ve Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü Sayın Nazif YILMAZ’ın teşrifleriyle, 23-24 Mart 2018 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi’nin ev sahipliğinde 78 Dekanın katılımıyla Malatya’da gerçekleştirilmiştir.

İki gün boyunca devam eden geniş katılımlı toplantıda eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili birçok önemli konu müzakere edilmiş; İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri arasında eşgüdüm sağlamak, sorunlarına çözümler üretmek ve yüksek din öğretiminin niteliklerini daha da geliştirmek amacıyla İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri Dekanlar Konseyinin kurulması kararlaştırılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki hususların kamuoyu ile paylaşılması uygun görülmüştür:

1- 21. asrın başından itibaren artarak devam eden siyasi, sosyal, kültürel ve iktisadi sorunların, Müslüman nüfusun ağırlıkta olduğu coğrafyalarda yoğunlaştığı müşahade edilmektedir. Bu gelişmelerin bir rastlantı olmadığı, arka planında İslam dünyasını zayıflatmaya yönelik maksatlı ve planlı projelerin bulunduğu açıktır. İnsanlığı ve küresel barışı tehdit eden bu girişimlere karşı siyasi, idari, askeri ve iktisadi önlemlerin yanı sıra toplumu aydınlatan ve ortak medeniyet bilincini geliştiren bilimsel ve kültürel faaliyetlerin aktif olarak yürütülmesi hayati önem arz etmektedir.

2- Modernitenin meydan okumaları karşısında sahip olduğu yetkin bilim insanlarıyla İlahiyat ve İslami İlimler Fakültelerine, tarihimizin derinliğinden gelen ilmi ve kültürel mirası değerlendirmek, sosyal hayatta karşılaşılan problemlere çözüm üretmek, toplumun inanç, ibadet, ahlak ile örf ve adetlerini İslam’ın sahih kaynakları ışığında tutarlı bir yöntemle yorumlamak, temsil etmek ve toplumu bilgilendirmek gibi önemli görevler düşmektedir.

3- İslam alimleri dinin temel kaynaklarını hiyerarşik bir düzen içerisinde ele almış, bütüncül bir dini düşünce ve kavrayışın ortaya konulması için ilk zamanlardan itibaren çaba harcamışlardır. İslam’ın temel kaynağı olan Kur’an-ı Kerim, insanın yaratılış gayesini Allah’a iman etmek ve O’nun rızasını kazandıracak amellerde bulunmak şeklinde açıklamış ve bu süreçte akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi rehberlik edici ilkeler ve değerler ışığında çalışmayı ve sorumluluk üstlenmeyi öğretmiştir. Sünnet ise genel anlamda Kur’an’ın beyanı olup onun ahkâmının Hz. Peygamber örneğinde bireysel ve toplumsal ölçekte hayata aktarılmasıdır. Bu sebeple İslam’ın Hz. Peygamber tarafından ortaya konulmuş örneğini yansıtan sünnet mirasını kategorik olarak reddetme çabalarını bilimsellik ile izah etmek mümkün değildir. Buna karşılık Hz. Peygamber’e nispetle nakledilen bütün rivayet malzemesini ortaya çıkış bağlamına, metin içi tutarlılığına, genel ilkelerle uyumuna, insan fıtratı ile ilişkisine ve nihayet dinin temel maksatlarıyla örtüşme düzeyine göre değerlendirmek gerekir. Bu sebeple genellemeci ve parçacı yaklaşımlardan kaçınılarak bilimsel bir hassasiyet içerisinde konuyu ele almak inancımızın ve ahlakımızın gereğidir.

4- İslam'ın iki ana kaynağı Kur'an ve Sünnet, insanların faydasına olan konularda getirdiği ayrıntılı hükümlerin yanı sıra, evrensellik ve süreklilik özelliğinin gereği olarak temel ilkeler koymuş ve içtihadı açık geniş bir alan bırakmıştır. Bu alan, dinin ilke ve hedeflerine aykırı olmamak şartıyla -İslam bilginlerinin ilk asırlardan itibaren kabul edip uyguladıkları gibi- içtihat yoluyla düzenlenebilecektir. Dolayısıyla zaman ve mekanın şart ve ihtiyaçlarına göre farklı yaklaşımlar ortaya çıkabilecektir. Bunları ayrışma ve çatışma sebebi kılmak yerine İslam ümmetinin bir zenginliği kabul edip saygıyla karşılamak gerekir. Bu doğrultuda tekcirci, dışlayıcı, dayatmacı ve ötekileştirici yaklaşım ve üsluptan titizlikle uzak durulmalıdır.

5- Kur'an-ı Kerim İslam'ın hükümlerini anlatma noktasında; hikmeti, güzel öğüdü, eğitimi, öğretimi, yumuşak ve yapıcı bir üslupla davet etmeyi daima önclemiştir. Bu itibarla Yüce Kitabımız, itikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair temel hükümleri açıklamıştır. Bu hususta âlimler arasında esasa ilişkin bir görüş ayrılığı yoktur. Ancak zamanın ve sosyal hayatın değişiminin bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni meseleler ve güncel konular hakkında görüş beyan edilmesine ve mevcut hükümlerin çağın idrakine ve hikmete uygun dille sunulmasına ihtiyaç bulunduğu da açıktır. Bunun ilmi ölçüler içerisinde, bilimsel ortamlarda istişare edilip nihai çözüme varıldıktan sonra tam bir sorumluluk çerçevesinde yapılması gerektiği izahından varestedir. Ayrıca görüş beyanında takip edilen üslubun "bu bizim görüşümüzdür, en doğrusunu ise Allah bilir" ölçüsünü aşarak nihai ve mutlak doğruluk iddiası taşımasının İslam ilim geleneğiyle uyuşmayacağı ve kardeşliği zedeleyeceği bilinmelidir.

6- İslam, cinsiyetler arasında çatışmayı değil; adalet, merhamet, sevgi, uyum ve tamamlayıcılığı esas almıştır. Buna göre kadın ve erkek arasında mutlak üstünlük iddiası her iki tarafın yaratılış özellikleri ile bağdaşmamaktadır. Üstünlük cinsiyette değil, sahip olunan değerlerde aranmalıdır. İslam, bu konudaki adaletsizliği ortadan kaldırmak için gerekli düzenlemeleri yapmış, kadına hak ettiği konumu ve saygınlığı kazandırmıştır. Tarihi süreçte kadın aleyhine oluşan birtakım olumsuzluklar dinin maksat ve hedefleri dikkate alınarak yeniden değerlendirilmeli, İlahiyat ve İslami İlimler fakültelerinde bu konudaki çalışmalara ağırlık verilmelidir.

7- Son iki asırda İslam toplumları, kutsal hayatın merkezinden çıkaran modernizmin ve sekülerizmin meydan okumaları ile karşı karşıya kalmıştır. İslam düşüncesi bir yandan bu meydan okumalara cevap vermeye çalışırken diğer taraftan da kendi içinde, tutarsız yeni yorumlara muhatap olmuştur. Bunun sonucu olarak Müslümanlar kendi gündemlerini oluşturmak yerine modernitenin dayattığı gündemlerle meşgul olmuşlardır. O halde İslam toplumu, geçmişin ilmî birikiminden de yararlanarak günümüzü iyi analiz edip karşı karşıya olduğu sorunlara bilimsel çözümler üretmelidir. Bu çerçevede İlahiyat ve İslamî İlimler Fakülteleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü dayanışma içerisinde olmalı ve koordineli çalışmalar yapmalıdır. Bu bağlamda, akademisyenlerin Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerine katkıda bulunmaları ve vaaz, irşat, cami dersleri, manevi danışmanlık ve rehberlik faaliyetleri gibi çalışma alanlarına fiilen destek sunmaları önem arz etmektedir. Aynı şekilde Diyanet İşleri Başkanlığı da İlahiyat ve İslami İlimler fakültelerinde yapılan bilimsel faaliyetlere imkân ölçüsünde gerekli desteği sağlamalıdır. Özellikle İslamofobi, din istismarı, şiddet, etnik-mezhebî taassup gibi problem alanlarında adı geçen kurumların güçlü bir işbirliği içerisinde olmaları kaçınılmazdır.

8- İslam, barış ve rahmet dinidir. Bireylerin onurunu ve hukukunu kutsal kabul etmiştir. Bu bağlamda her türlü zulmü, haksızlığı, kargaşayı, fitneyi, fesat ve tefrikayı yasaklamış; adaleti, hakkaniyeti, barışı, huzuru, birlik ve beraberliği emretmiş ve yüceltmıştır. Ne yazık ki bu evrensel değerlere itibar etmek istemeyen küresel emperyalist güçler, demokrasi, insan hakları, diyalog, barış ve huzur gibi kavramların da içini boşaltmak suretiyle sinsi planlarla ülkemizi bölmeye ve zayıflatmaya çalışarak içerde ve dışarda, bölücü terör örgütlerinin hedefi haline getirmişlerdir. Bu maksatla ülkemizde ve sınırlarımızı çevreleyen bölgelerde kan döken, masum insanların canına kıyan FETÖ, PKK/ PYD ve DEAŞ gibi terör örgütleri ve bunların uzantılarını maşa olarak kullandıkları ibretle müşahede edilmektedir. Yetişen nesilleri bu örgütlerin tuzağına düşmekten kurtarmak için sahih kaynaklara dayalı, hurafelerden arınmış, şahıslar yerine değerleri üstün tutan, şeffaf ve denetlenebilir bir din eğitimi verilmesinin önemi bir kez daha anlaşılmıştır.

Son olarak, Zeytin Dalı Harekâtıyla elde edilen başarıda emeği geçen bütün devlet ricalimizi, kahraman ordumuzu ve güvenlik güçlerimizi, birlik içerisinde hareket eden milletimizi şükranla yâd ediyor; bu uğurda canlarını feda eden şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize de sağlık ve şifa diliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.